

5

EL SECTOR DE SERVEIS

5.1.

INTRODUCCIÓ

La majoria de les fonts estadístiques consultades per elaborar aquest apartat han estat publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Són les següents: la Comptabilitat regional d'Espanya (revisió estadística de 2019); l'Enquesta estructural d'empreses del sector de serveis, i els indicadors d'activitat del sector serveis. S'incorpora igualment, d'una banda, la informació dels indicadors sintètics de l'economia balear, en concret la relativa a l'evolució del VAB per sectors econòmics, que publica la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació i, de l'altra, la que aporta l'explotació ampliada, específica per a les Illes Balears, que du a terme l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (lbestat) tant de l'enquesta com dels indicadors d'activitat que s'han esmentat abans. Altrament, tot i presentar els mateixos resultats que la Comptabilitat regional de l'INE, també s'ha utilitzat la desagregació en el nivell NUTS 3 (nomenclatura d'unitats territorials per a estadístiques) dels comptes econòmics regionals que publica l'Eurostat, ja que permet mostrar aquesta informació per a Mallorca, Menorca i les Pitiüses.

Val a dir, per acabar aquest apartat introductori, que la disponibilitat de sèries temporals de les estadístiques esmentades no és homogènia, la qual cosa condiona

l'examen integral de la situació dels serveis a l'arxipèlag en un any marcat per un creixement important en termes de PIB —encara allunyat, això no obstant, dels nivells d'abans de la pandèmia— i per una recuperació que, si bé abasta la majoria de sectors econòmics, com ara la producció industrial, les vendes al detall o l'activitat de la construcció, s'assenta fonamentalment en la represa i la normalització de les activitats turístiques, especialment de l'hostaleria, el transport i l'emmagatzematge i les activitats administratives i els serveis auxiliars, que inclouen, entre d'altres, el lloguer de vehicles, les agències de viatges, els serveis de reserves i els operadors turístics.

5.2.

L'EVOLUCIÓ I EL PES DELS SERVEIS EN L'ECONOMIA DE LES ILLES

El sector de serveis és el més important de l'economia en volum de producció i d'ocupació, i tant el seu pes com l'estructura i la composició de les seves activitats condicionen cada vegada més la naturalesa i l'orientació del model econòmic de les Illes Balears. Malgrat que les activitats que s'hi engloben són molt heterogènies, el predomini de les que estan relacionades amb el turisme és pràcticament absolut. L'essència mateixa del turisme, basada en la interacció

social, explica que l'impacte de la crisi sanitària sigui més profund en aquesta branca i, per extensió, en tot el sector de serveis.

Així, d'acord amb l'avanç de les dades de la Comptabilitat regional d'Espanya (CRE) del 2020 publicades per l'INE,¹ el valor afegit brut (VAB), en termes reals, del sector de serveis de mercat —sense considerar, per tant, les seccions O a Q de la CNAE— registra una forta caiguda, amb una taxa de variació interanual que se situa en un $-28,2\%$ (en un $-23,3\%$ si es consideren també les activitats de les administracions públiques, educació, sanitat i serveis socials). En qualsevol cas, la taxa del sector queda per sota de la del VAB de tota l'economia ($-21,7\%$) (vegeu el gràfic I-5.1).

Si s'analitza amb més detall el comportament de les distintes activitats incloses en el sector, és evident que l'intens decaïment econòmic d'aquest any és atribuïble a l'elevada exposició del sector turístic, de manera que les activitats més sensibles a les restriccions imposades per fer front a la pandèmia —en concret, el comerç, el transport i l'hostaleria— tanquen l'exercici del 2020 amb un retrocés del $-46,5\%$. Igualment, presenten davallades molt accentuades les activitats més vinculades o dependents directament del turisme, com ara les professionals ($-20,2\%$) o les artístiques i recreatives ($-29,3\%$). A l'altre extrem, l'augment de la contractació d'assegurances privades explica, en bona part, l'increment d'un $5,1\%$ de les activitats financeres i d'assegurances, més apreciable si es té en compte que el 2019 aquest sector va registrar, respecte al 2018, un retrocés de gairebé un

1. En el moment de redactar aquest apartat són les darreres dades disponibles.

$-4,0\%$. D'altra banda, també es mantenen en positiu la producció de serveis de les administracions públiques, sanitat i educació i les activitats immobiliàries, amb taxes de variació de l' $1,0\%$ i l' $1,9\%$ respectivament (vegeu el gràfic I-5.2).

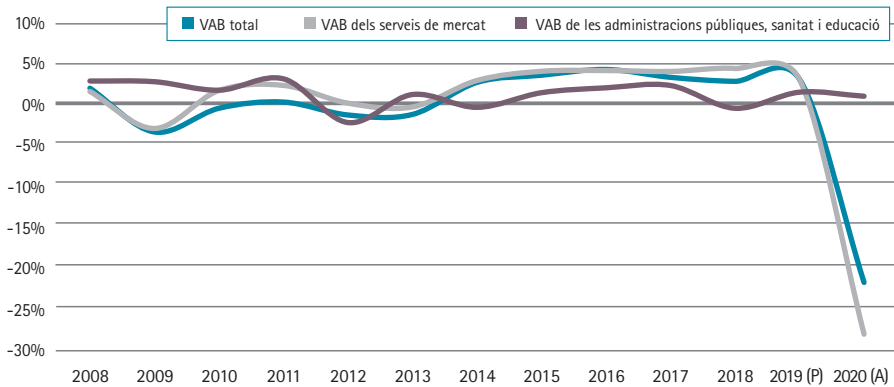
De la mateixa manera que la comptabilitat regional de l'any passat, degut al calendari de publicacions estadístiques de l'INE, no podia reflectir el daltabaix provocat per la COVID-19, els resultats d'enguany, corresponents al 2020, tampoc no permeten copsar la recuperació de l'economia de les Illes durant el 2021, la més intensa de totes les comunitats autònomes. Així, doncs, una de les fonts primordials per conèixer l'evolució econòmica d'aquest darrer any és l'indicador sintètic del VAB que publica la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació.² Aquest organisme estima que el 2021 el VAB del sector creix un $10,3\%$ respecte al 2020, una dècima per sota de l'increment calculat per al conjunt de l'economia ($10,4\%$) i inferior també al dels sectors agropesquer ($13,7\%$) i industrial ($16,0\%$).

Altrament, segons la informació dels indicadors d'activitat del sector de serveis (IASS), en concret de l'índex de volum de negoci, el 2021 la facturació total per la prestació de serveis i vendes de béns de les empreses de serveis de mercat no financers a les Balears creix un $21,8\%$ interanual, gairebé $60,0$ punts percentuals per sobre del valor registrat l'any precedent ($-37,8\%$) (vegeu el gràfic I-5.3). Una lectura més detallada per

2. Direcció General de Model Econòmic i Ocupació (2022). *Indicadors sintètics de l'economia balear*. http://www.caib.es/altreswebs/indicadorseconomia/FitxersDG/201_004_IS.xlsx (Accedit: 30 maig 2022).

Gràfic I-5.1.

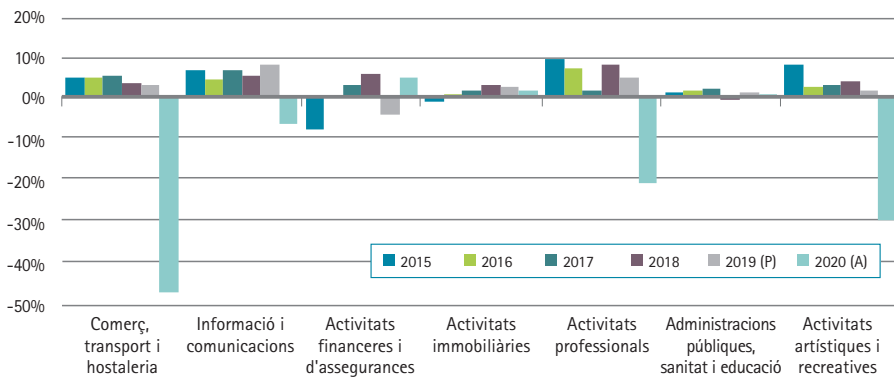
Evolució del VAB real del sector de serveis a les Illes Balears (% var. interanual) (2008-2020)

Font: INE (2021). Contabilidad regional de España. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736167628&menu=resultados&idp=1254735576581 (Accedit: 2 febrer 2022)

Gràfic I-5.2.

Evolució del VAB real dels serveis per grup d'activitat (% de var. interanual) (2015-2020)

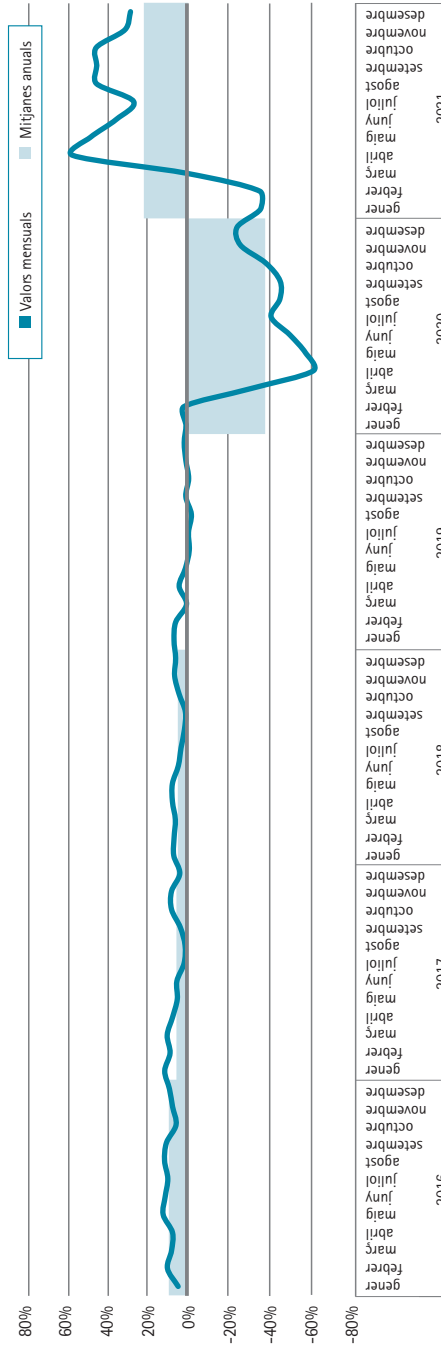

Font: INE (2021). Contabilidad regional de España. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736167628&menu=resultados&idp=1254735576581 (Accedit: 2 febrer 2022)

branques d'activitat evidencia que les que estan vinculades al turisme i a la mobilitat són les que mostren un major dinamisme. La facturació de l'hostaleria puja un 109,0 %; les activitats administratives i els serveis auxiliars —que inclouen el lloguer de vehicles, les agències de viatges, els serveis de reserves, els operadors turístics, etc.—, un 31,7 %; el transport i l'emmagatzematge, un 26,4 %;

finalment, el volum de negoci del comerç augmenta un 12,5 %. La resta d'activitats, si bé encara romanen en negatiu, no presenten davallades tan dràstiques com les que es van registrar el 2020. Les activitats professionals, científiques i tècniques tanquen l'exercici amb una davallada d'un -3,2 %, i les d'informació i comunicacions, amb un -1,1 % (vegeu el gràfic IA-5.1).

Gràfic I-5.3.
Índex de volum de negoci del sector de serveis (% var. interanual) (2016-2021)

Font: INE (2022). Indicadores de actividad del sector servicios (IAS). Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbases/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176863&menu=ultiDatos&dp=1254735576778 (Accedit: 18 juliol 2022), i IBESTAT (2022). Indicadors d'activitat del sector serveis (IAS). Disponible a: https://ibestat.caib.es/ibestat/page?p=px_tablas&modelid=9eda88c7-878c-4261-88d9-c4f10c92a03b&tab=metodologia (Accedit: 18 juliol 2022)

5.3.

EL PES DEL SECTOR DE SERVEIS EN L'ÀMBIT INSULAR³

D'ençà de mitjan segle passat, l'economia de totes les illes, com en la majoria d'economies del nostre entorn, experimenta una terciarització progressiva que s'intensifica els anys posteriors a la gran recessió coincidint amb la disminució del pes relatiu del sector secundari i, sobretot, de la construcció.

D'acord amb les dades de la Comptabilitat regional d'Espanya (CRE) publicades per l'INE, ens els darrers anys el pes dels serveis de mercat en el conjunt de l'economia de l'arxipèlag ha mostrat una gran regularitat i s'ha mantingut invariablement entorn del 70,0 %. El percentatge s'amplia fins a gairebé el 86,0 % si es considera el pes de tot el sector, és a dir, tant els serveis de mercat com els de no mercat.⁴ Això no obstant, l'ampliació de l'aportació del sector de serveis en el total de l'activitat productiva de l'arxipèlag que es produeix en la dècada 2010-2019 s'interromp abruptament el 2020. Aquest any, encara que el pes dels serveis en conjunt s'acosta al 84,0 %, els

serveis de mercat redueixen el seu pes relatiu al 64,6 % —6,3 punts percentuals menys que l'any anterior—, mentre que la participació dels serveis de no mercat, impulsada pel fort creixement de la despesa pública, augmenta 4,6 punts percentuals i passa a representar el 19,3 % de la producció total, el percentatge més alt —també en valors absoluts— de tota la sèrie disponible. En aquest moment, amb aquestes dades, encara no és possible calibrar aquest impacte a cada illa.

En qualsevol cas, és un fet inqüestionable que l'expansió del sector és una tendència que es reproduïx a totes les illes, si bé s'observen algunes diferències —per bé que són només de matis— que convé comentar perquè delaten algunes singularitats. Seguint la comptabilitat regional desagregada per illes i sectors econòmics que publica l'Eurostat, el 2019 —el darrer any amb dades disponibles a escala insular— el pes dels serveis de mercat es redueix lleugerament a totes les illes. A les Pitiüses presenten el major pes, amb un poc més del 71,0 % del seu valor afegit brut, seguides de Mallorca, en què els serveis representen quasi el 66,0 % de tota l'activitat productiva. A Menorca, tot i que és l'illa on el procés de terciarització s'ha intensificat més en la darrera dècada, la presència dels serveis és considerablement inferior i representa el 58,4 % de l'economia de l'illa. L'equilibri entre els grans sectors econòmics és notòriament dispar. Mentre que a Mallorca i a les Pitiüses el pes agregat dels sectors agrari, industrial i de la construcció representa menys del 14,0 % del valor de la producció, a Menorca arriba quasi al 22,0 % (vegeu el quadre I-5.1).

3. Per redactar aquest apartat també se segueix l'estadística de comptes econòmics regionals que publica anualment l'Eurostat [Valor afegit brut a preus bàsics per regions NUTS 3]. Les dades procedeixen de la Comptabilitat regional d'Espanya que publica l'INE, si bé la que publica l'Eurostat té com a principal característica la desagregació de les dades sectorials a escala provincial i/o insular. Està actualitzada fins al 2020 per a l'àmbit de l'arxipèlag i fins al 2019 per a l'àmbit insular.

4. Aquests serveis inclouen administracions públiques i defensa, seguretat social obligatòria, educació, activitats sanitàries i serveis socials, i si bé en part són proveïts per empreses privades, es poden considerar serveis de no mercat, majoritàriament de provisió pública.

5.4.

LES PRINCIPALS MAGNITUDS DEL SECTOR: L'ENQUESTA ESTRUCTURAL D'EMPRESES DE L'ANY 2019⁵

A més de descriure algunes de les magnituds principals en els apartats anteriors, una anàlisi més acurada de l'Enquesta estructural d'empreses de l'any 2019 permet una visió més precisa de la realitat del sector de serveis.⁶

D'acord amb les dades d'aquesta operació estadística, de manera agregada les principals variables presenten resultats molt positius. Tant el nombre d'empreses com el d'establiments s'incrementen per sobre del 4,0 %. El volum de negoci del sector experimenta un avanç considerable

5. L'INE elabora anualment aquesta estadística —amb un nombre limitat de magnituds a escala autonòmica— per als sectors de la indústria, el comerç i els serveis. El darrer exercici publicat correspon a l'any 2020. L'índex, posteriorment, en fa una explotació ampliada; però, a causa dels diferents calendaris de publicació, en els darrers anys les dades d'aquesta explotació no han estat disponibles per redactar els apartats de la memòria. Enguany, a diferència d'edicions anteriors, en què només es disposava de les poques magnituds avançades per l'INE, en el moment de redactar aquest apartat l'índex ja ha publicat les dades del 2020. Això no obstant, per no trencar la seqüència cronològica de l'anàlisi que s'ha anat fent, a l'apartat 5.4 es comparen les principals magnituds de l'any 2019 amb les del 2018, mentre que en els apartats següents s'examinen els resultats del 2020 comparats amb els del 2019.

6. Comprèn el conjunt de serveis de mercat, inclòs el comerç, si bé se n'exclouen les branques amb presència majoritària de serveis de no mercat (seccions O, P i Q de la CNAE), les activitats financeres i d'assegurances (secció K) i les activitats de les llars.

durant el 2019, en concret d'un 3,0 % en termes interanuals, amb increments molt accentuats en el transport i l'emmagatzematge (17,2 %), en les activitats d'informació i comunicacions (18,1 %) i en les professionals, científiques i tècniques (19,6 %).

Igualment, s'observa un avanç encara més rellevant en les magnituds relatives al valor de la producció (amb un volum de 22.355 milions d'euros i una variació del 8,0 %) i al valor afegit brut generat pel sector (12.749 milions i un 7,8 % d'increment). Quant a aquesta darrera variable, el transport i l'emmagatzematge (25,1 %) i les activitats d'informació i comunicacions (16,8 %) tornen a presentar les taxes més elevades. L'excedent brut d'explotació (5.352 milions d'euros) puja un 10,0 % interanual en el conjunt del sector, si bé es registra un contrast molt marcat entre les activitats que presenten increments elevats —és el cas, per exemple, del transport i l'emmagatzematge (51,8 %) i de les activitats professionals (22,7 %)—, i les que tanquen l'exercici en negatiu, com ara el comerç (-1,1 %), les activitats administratives (-2,8 %) i les d'informació i comunicacions (-6,3 %). La productivitat per ocupat del sector se situa en els 44,7 milers d'euros, que, en termes relatius, representen una pujada interanual d'un 4,2 %.

Finalment, la remuneració del treball i l'ocupació segueixen la mateixa tendència descrita. Els sous i els salaris augmenten un 7,3 % respecte al 2018, i el personal ocupat creix un 3,5 %, si bé amb diferències apreciables en funció de les activitats.

QUADRE I-5.1. PES DEL SECTOR DE SERVEIS DE MERCAT EN EL VAB DE LES BALEARS PER ILLES (2011-2020)

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2011	67,5%	62,6%	52,6%	66,0%
2012	69,2%	64,2%	54,8%	67,5%
2013	69,9%	64,9%	55,9%	68,0%
2014	70,1%	65,1%	56,7%	68,6%
2015	70,2%	65,0%	56,8%	69,0%
2016	70,4%	65,2%	57,3%	69,5%
2017	70,7%	65,5%	57,9%	70,1%
2018	71,5%	66,0%	58,7%	71,4%
2019	71,0%	65,6%	58,4%	71,2%
2020	64,6%	..	..	..
Diferència (p. p.) 2019-18	-0,5	-0,5	-0,3	-0,2
Diferència (p. p.) 2019-11	3,5	2,9	5,8	5,2

Font: INE i Eurostat (2022). Gross value added at basic prices by NUTS 3 regions. Disponible a: https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/search/-/search/estatsearchportlet_WAR_estatsearchportlet_INSTANCE_bHVzumn1SZ8J?p_auth=5D0JxDuz&text=Gross+value+added+at+basic+prices+by+NUTS+3+regions (Accedit: 18 juliol 2022)

Nota: S'inclouen les seccions O-Q de la CNAE que corresponen a les activitats de les administracions públiques, educació, sanitat, serveis socials, etc.

5.5.

L'ENQUESTA ESTRUCTURAL D'EMPRESSES DE L'ANY 2020: PRINCIPALS MACROMAGNITUDS

El 2020, en termes quantitatius, la conjuntura sanitària no ha afectat especialment el teixit empresarial. De fet, aquest any en el sector de serveis de mercat hi ha 63.827 empreses i 71.288 establiments, que representen augments respectius d'un 0,5 % i un 0,4 % respecte al 2019. Per contra, el volum de facturació (23.476 milions d'euros) així com el valor de producció (12.650 milions) sí que evidencien la desfeta provocada per la pandèmia, i cauen, respectivament, un -41,0 % i un -43,4 % interanual. En termes de VAB, el sector genera una

renda total de 6.295 milions d'euros en el conjunt de l'arxipèlag, un -50,6 % menys que la d'un any enrere. La variable relativa a les despeses de personal (4.847 milions) presenta una davallada d'un -32,0 % i, finalment, l'excedent brut d'explotació (1.428 milions) registra la més dràstica, amb una variació interanual del -73,3 % (vegeu el quadre I-5.2).

Pel que fa a les distintes activitats, la principal branca del sector pel que fa al nombre d'empreses i d'establiments és el comerç, amb el 26,6 % i el 28,0 % del total. Sense ignorar el context de grans dificultats suportades per totes les activitats del sector, atès que el comerç aquest any, d'una banda, factura gairebé el 54,0 % i, de l'altra, genera més d'una

tercera part de la renda (VAB) de tot el sector, es podria considerar com la branca que resisteix millor el xoc de la crisi sanitària. En canvi, a l'altre extrem, l'evolució de l'hostaleria —l'altra gran branca del sector—, per bé que incrementa lleugerament el seu teixit empresarial, és la que mostra més intensament la comoció causada per la pandèmia, especialment si param esment en les variables relatives a l'excedent brut d'explotació (amb una caiguda del -141,0 %), el valor afegit brut generat (-85,3 %), els imports facturats (-71,0 %) i la remuneració d'assalariats (-56,5 %). La resta d'activitats del sector, en línies generals, presenten resultats que se situen entre les dues branques que acabam de descriure.

5.6.

PRINCIPALS INDICADORS I COEFICIENTS

Seguint la mateixa operació estadística i considerant tot el sector, el valor afegit generat en relació amb el valor de la producció —és a dir, la seva capacitat de generació de rendes—, que en els anys precedents havia assolit nivells prou alts, perd 7,3 punts percentuals respecte a l'any 2019 i queda en un 49,8 %, amb les activitats d'hostaleria (-25,6 punts percentuals) i transport i emmagatzematge (-14,4 punts percentuals) com a principals damnificades. S'ha d'apuntar, de totes maneres, que aquestes activitats, en comparació amb la resta, ja so-

len tenir la taxa de valor afegit més baixa —un 28,1 % i un 40,7 % el 2020— perquè registren també una taxa de consums intermedis més elevada. Únicament augmenten la taxa de valor afegit les activitats professionals, científiques i tècniques (61,8 %), les d'informació i comunicacions (58,0 %) i les immobiliàries (63,5 %), que habitualment se situen per sobre de la mitjana del sector (vegeu el quadre I-5.3).

La productivitat, calculada com el quocient entre el valor afegit i el nombre mitjà de persones ocupades, es desploma en totes les activitats del sector —especialment en el transport i l'emmagatzematge i l'hostaleria— i és de 25,8 mil euros, xifra que representa una reducció del -42,3 % respecte al 2019 (44,7 mil euros). Un any més, les activitats immobiliàries i les d'informació i comunicacions són les que presenten la major productivitat, molt per sobre de la mitjana del sector. A més, tant el cost laboral unitari —19,8 mil euros— com el salari mitjà —18,8 mil euros— es redueixen aproximadament una cinquena part en relació amb les xifres del 2019. Quant al salari mitjà, malgrat que la disminució és notòria en totes les activitats, només en les d'hostaleria i en les administratives i serveis auxiliars queda per sota de la mitjana del sector. Sense que es doni una correlació perfecta, el salari mitjà més elevat correspon a les activitats que també registren una productivitat més elevada, és a dir, a les d'informació i comunicacions (28,6 mil euros), transport i emmagatzematge (26,5 mil euros) i activitats professionals, científiques i tècniques (26,5 mil euros).

QUADRE I-5.2. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DELS SERVEIS PRIVATS PER SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2019-2020)

	Comerç	Transport i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats professionals, científiques i tècniques	Activitats administratives i serveis auxiliars	(S excepte 96) Altres serveis	Total serveis
2019									
Nombre d'empreses	17.093	4.758	11.437	1.700	7.828	12.192	7.674	806	63.487
Nombre d'establiments	20.721	5.254	13.351	1.793	8.107	12.465	8.472	819	70.982
Volum de negoci (milers d'euros)	15.387.624	3.478.811	7.883.895	1.326.725	1.165.031	2.157.388	8.362.630	59.138	39.821.242
Valor de producció (milers d'euros)	4.727.060	3.093.908	7.799.194	1.087.468	1.158.563	2.017.573	2.427.332	44.694	22.355.791
VAB a preus de mercat (milers d'euros)	2.891.558	1.705.483	4.189.716	619.071	729.285	1.173.228	1.415.527	25.439	12.749.307
Despeses de personal (milers d'euros)	1.777.470	795.504	2.642.940	306.668	157.990	571.204	851.883	13.609	7.117.266
Consums intermedis (milers d'euros)	1.835.502	1.388.425	3.609.478	468.397	429.278	844.345	1.011.805	19.255	9.606.485
Excedent brut d'exploació (milers d'euros)	1.016.237	917.300	1.381.101	256.309	546.986	652.604	571.660	10.735	5.352.933
Població ocupada mitjana	78.969	23.442	98.336	8.063	10.834	26.686	37.355	1.262	284.947
Població ocupada a 30/09	77.878	25.654	122.968	8.182	11.110	26.981	39.046	1.237	313.056
2020									
Nombre d'empreses	17.001	4.943	11.529	1.866	7.650	11.785	8.161	891	63.827
Nombre d'establiments	20.109	5.445	13.622	2.016	8.086	12.142	8.956	912	71.288
Volum de negoci (milers d'euros)	12.629.959	1.896.173	2.286.648	1.099.230	778.265	1.580.127	3.152.509	53.345	23.476.257
Valor de producció (milers d'euros)	3.873.814	1.667.689	2.188.763	870.447	832.629	1.595.096	1.578.871	42.851	12.650.159
VAB a preus de mercat (milers d'euros)	2.181.280	678.602	615.297	505.135	528.871	985.374	777.584	23.007	6.295.148
Despeses de personal (milers d'euros)	1.509.164	592.227	1.149.875	265.361	128.972	529.909	658.911	13.044	4.847.464
Consums intermedis (milers d'euros)	1.692.534	989.087	1.573.467	365.311	303.759	609.722	801.287	19.844	6.355.011
Excedent brut d'exploació (milers d'euros)	611.545	168.589	-566.270	245.688	367.043	475.324	116.871	9.220	1.428.009
Població ocupada mitjana	73.337	20.387	72.224	8.483	9.909	25.876	32.906	1.267	244.390
Població ocupada a 30/09	72.612	21.133	83.848	7.975	10.003	25.489	32.901	1.222	255.181

Font: IBESTAT (2022), a partir de dades de l'INE, Estadística estructural d'empreses. Disponible a: https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0eaa64a3-66ae-4474-97ea-a0b75f6dd9a8/309ce478-45ef-4c61-b11d-6caba5136976/ca/1250001_TU01.px (Accedit: 11 juliol 2022)

QUADRE I-5.3. PRINCIPALS INDICADORS DELS SERVEIS PRIVATS PER SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2019-2020)

	Comerç	Transport i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats professionals, científiques i tècniques	Activitats administratives i serveis auxiliars	(Excepte 94 i 96) Altres serveis*	Total
2019									
Ocupats per empresa	5	5	9	5	1	2	5	2	4
Ocupats per establiment	4	4	7	4	1	2	4	2	4
Productivitat (milers d'euros)	36,6	72,8	42,6	76,8	67,3	44,0	37,9	20,2	44,7
Salari mitjà (milers d'euros)	21,3	31,3	23,4	35,2	24,0	28,4	20,5	22,4	23,8
Cost laboral unitari (milers d'euros)	22,5	33,9	26,9	38,0	14,6	21,4	22,8	10,8	25,0
Taxa de valor afegit (%)	61,2	55,1	53,7	56,9	63,0	58,2	58,3	56,9	57,0
Taxa de despeses de personal (%)	61,5	46,6	63,1	49,5	21,7	48,7	60,2	53,5	55,8
Taxa d'assalariats (%)	82,6	83,6	89,6	85,8	49,8	60,2	85,2	38,9	82,0
Taxa d'assalariats a 30/09 (%)	83,7	76,4	71,6	84,6	48,6	59,6	81,6	39,7	74,6
Taxa femenina d'assalariats a 30/09 (%)	42,6	20,1	37,3	29,3	28,0	36,1	41,9	12,2	37,1
2020									
Ocupats per empresa	4	4	6	5	1	2	4	1	4
Ocupats per establiment	4	4	5	4	1	2	4	1	3
Productivitat (milers d'euros)	29,7	33,3	8,5	59,5	53,4	38,1	23,6	18,2	25,8
Salari mitjà (milers d'euros)	19,3	26,5	13,3	28,6	21,7	26,0	18,3	20,5	18,8
Cost laboral unitari (milers d'euros)	20,6	29,0	15,9	31,3	13,0	20,5	20,0	10,3	19,8
Taxa de valor afegit (%)	56,3	40,7	28,1	58,0	63,5	61,8	49,3	53,7	49,8
Taxa de despeses de personal (%)	69,2	87,3	186,9	52,5	24,4	53,8	84,7	56,7	77,0
Taxa d'assalariats (%)	81,9	82,8	87,9	84,1	49,4	61,4	82,7	40,1	80,2
Taxa d'assalariats a 30/09 (%)	82,7	79,9	75,7	89,4	48,9	62,3	82,7	41,6	76,8
Taxa femenina d'assalariats a 30/09 (%)	42,5	21,8	38,5	30,2	27,0	38,1	42,0	9,8	37,8

Font: Ibestat, a partir de dades de l'INE. IBESTAT (2022). Enquesta anual de serveis. Disponible a: https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0eaa64a3-66ae-4474-97ea-a0b75f6dd9a8/309ce478-45ef-4c61-b11d-6caba5136976/ca/1250001_TU01.px (Accedit: 18 juliol 2022)

D'altra banda, la caiguda del valor afegit brut, molt més intensa que la de les despeses de personal, expliquen que la taxa de despeses de personal del conjunt del sector s'enfili fins al 77,0 %, 21,2 punts percentuals més que la d'un any enrere. Per branques, si bé la pujada també és general, s'observen diferències molt accentuades, ja que, per exemple, en les activitats immobiliàries la proporció es manté en nivells relativament baixos (24,4 %), i en les d'hostaleria, la taxa gairebé es triplica (187,0 %).

Amb els resultats del 2020, la proporció de persones assalariades sobre el conjunt de les ocupades —taxa de salarització— disminueix lleugerament en relació amb el 2019 i queda en el 80,2 %. En canvi, la taxa de participació femenina en el personal assalariat recupera 0,7 punts percentuals i se situa en un 37,8 % en el conjunt del sector.

5.7.

PRINCIPALS RESULTATS D'EXPLOTACIÓ

El 2020, els ingressos d'explotació de les empreses de serveis arriben a 24.797 milions d'euros, una quantitat que representa un decreixement de gairebé un 40,0 % comparada amb la del 2019 (41.132 milions). Les despeses d'explotació també davallen (-34,4 %), i el volum total, superior al d'ingressos, és de 24.913 milions d'euros. També són l'hostaleria i el transport i l'emmagatzematge les activitats que presenten una ràtio entre ingressos i despeses més desfavorable (vegeu el quadre I-5.4).

Igualment, registren un fort retrocés —gairebé un 30,0 %— les inversions en actius materials, amb un import de 986,7 milions d'euros en el conjunt del sector.

5.8.

L'OCUPACIÓ

El total de persones ocupades en el sector terciari el 2020, d'acord amb l'enquesta i estimades en mitjana anual, és de 244.390, xifra significativament inferior (-14,2 %) a la del 2019. Les activitats que registren les majors pèrdues són l'hostaleria (-26,6 %), el transport i l'emmagatzematge (-13,0 %) i les administratives i serveis auxiliars (-11,9 %) (vegeu el quadre I-5.5).

Del total de persones ocupades, un 80,2% és personal remunerat, xifra que no s'allunya gaire del percentatge del 2019 (80,2 %). L'hostaleria i les activitats d'informació i comunicacions presenten les ràtios més elevades, amb el 87,9 % i 84,1 % respectivament, del personal remunerat, mentre que les del grup d'altres serveis (40,1 %), les immobiliàries (49,4 %) i les professionals, científiques i tècniques (61,4 %) són les que registren les proporcions més baixes.

En l'estructura ocupacional remunerada a jornada completa del conjunt del sector s'observa una diferència de 10,1 punts percentuals —1,7 més que el 2019— entre la taxa masculina (55,1 %) i la femenina (44,9 %). Aquesta diferència és molt acusada en activitats amb més presència d'homes, com el transport i l'emmagatzematge, amb el 75,2 % dels remunerats

—encara que aquest any la presència de les dones s'incrementa sensiblement—, i la informació i les comunicacions, amb el 68,6 %. En canvi, s'observa una majoria de dones en les activitats professionals, científiques i tècniques (58,8 %) i en les immobiliàries (52,4 %).

D'altra banda, s'ha de remarcar el fet que la taxa de personal remunerat a jornada parcial té, any rere any, més presència

femenina. El 2020, representa més de les dues terceres parts (67,3 %) del personal a jornada parcial de tot el sector terciari.

Finalment, el 2020 el personal remunerat equivalent a jornada completa és de 178.570, un -16,3 % menys que l'any precedent, i el nombre total d'hores treballades durant l'exercici és de 265,0 milions, gairebé una tercera part menys (-31,5 %) que el 2019.

QUADRE I-5.4. PRINCIPALS RESULTATS D'EXPLOTACIÓ DELS SERVEIS PRIVATS PER SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (MILERS D'EUROS) (2019-2020)

	2019		
	Ingressos d'explotació	Despeses d'explotació	Inversions en actius materials
Comerç	15.698.745	14.856.204	212.828
Transport i emmagatzematge	3.706.515	3.126.920	205.909
Hostaleria	8.234.664	7.429.868	559.154
Informació i comunicacions	1.420.479	1.215.355	57.354
Activitats immobiliàries	1.278.247	1.541.260	226.544
Activitats professionals, científiques i tècniques	2.193.433	1.622.580	64.233
Activitats administratives i serveis auxiliars	8.540.907	8.110.761	76.037
(Excepte 94 i 96) Altres serveis*	59.388	48.084	1.084
Total serveis	41.132.378	37.951.031	1.403.143
	2020		
	Ingressos d'explotació	Despeses d'explotació	Inversions en actius materials
Comerç	12.913.157	12.571.577	158.943
Transport i emmagatzematge	2.105.263	2.283.093	192.272
Hostaleria	2.489.994	3.492.522	303.289
Informació i comunicacions	1.195.759	1.093.184	48.763
Activitats immobiliàries	882.887	666.808	182.031
Activitats professionals, científiques i tècniques	1.747.811	1.369.032	42.295
Activitats administratives i serveis auxiliars	3.408.843	3.392.901	58.925
(Excepte 94 i 96) Altres serveis*	53.527	44.568	248
Total serveis	24.797.241	24.913.684	986.765

Font: IBESTAT, a partir de dades de l'INE. IBESTAT (2022). Enquesta anual de serveis. Disponible a: https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0eaa64a3-66ae-4474-97ea-a0b75f6dd9a8/309ce478-45ef-4c61-b11d-6caba5136976/ca/1250001_TU01.px (Accedit: 18 juliol 2022)

QUADRE I-5.5. PERSONAL OCUPAT EN ELS SERVEIS PRIVATS PER SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2019-2020)

		2019							2020	
		Comerç	Transport i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats professionals, científiques i tècniques	Activitats administratives i serveis auxiliars	(Excepte 94 i 96) Altres serveis*	Total serveis
Personal ocupat mitjà		78.969	23.442	98.336	8.063	10.834	26.686	37.355	1.262	284.947
Personal ocupat a 30/09		77.878	25.654	122.968	8.182	11.110	26.981	39.046	1.237	313.056
Personal ocupat mitjà remunerat		65.209	19.590	88.070	6.920	5.396	16.070	31.841	491	233.587
Personal ocupat remunerat a 30/09		64.139	21.803	112.703	7.039	5.672	16.365	33.540	479	261.738
Personal ocupat mitjà no remunerat		13.760	3.851	10.266	1.143	5.438	10.617	5.514	770	51.360
Personal no remunerat a 30/09		13.739	3.851	10.265	1.143	5.438	10.617	5.506	759	51.318
Personal remunerat total a jornada completa		51.867	16.439	73.999	6.245	4.262	13.149	23.070	385	189.417
Personal remunerat homes a jornada completa		28.304	12.544	36.745	4.197	1.993	5.531	13.094	281	102.691
Personal remunerat dones a jornada completa		23.563	3.895	37.254	2.048	2.269	7.617	9.975	104	86.725
Personal remunerat total a jornada parcial		13.342	3.151	14.070	675	1.134	2.921	8.771	106	44.171
Personal remunerat homes a jornada parcial		3.702	1.884	5.443	323	291	789	2.380	59	14.872
Personal remunerat dones a jornada parcial		9.640	1.267	8.627	352	843	2.132	6.391	47	29.299
Personal remunerat equivalent a jornada completa		59.640	18.176	81.289	6.645	4.850	14.719	27.521	446	213.286
Hores treballades del personal remunerat		107.517	32.300	152.297	11.566	8.367	26.031	48.177	754	387.008

continua

2020									
Comerç	Transport i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats professionals, científiques i tècniques	Activitats administratives i serveis auxiliars	(Excepte 96) Altres serveis	Total serveis	
Personal ocupat mitjà	20.387	72.224	8.483	9.909	25.876	32.906	1.267	244.390	
Personal ocupat a 30/09	21.133	83.848	7.975	10.003	25.489	32.901	1.222	255.181	
Personal ocupat mitjà remunerat	16.877	63.486	7.132	4.893	15.888	27.206	508	196.069	
Personal ocupat remunerat a 30/09	17.624	75.155	6.626	4.986	15.537	27.234	463	207.019	
Personal ocupat mitjà no remunerat	3.510	8.739	1.352	5.016	9.988	5.700	759	48.321	
Personal no remunerat a 30/09	3.509	8.693	1.349	5.016	9.952	5.666	759	48.162	
Personal remunerat total a jornada completa	14.354	52.368	6.383	3.799	12.994	20.390	400	158.680	
Personal remunerat homes a jornada completa	26.245	26.728	4.379	1.807	5.350	11.754	325	87.376	
Personal remunerat dones a jornada completa	21.748	25.640	2.004	1.991	7.644	8.636	76	71.305	
Personal remunerat total a jornada parcial	12.087	11.118	749	1.094	2.894	6.816	108	37.389	
Personal remunerat homes a jornada parcial	3.006	4.480	345	390	832	1.637	64	12.231	
Personal remunerat dones a jornada parcial	9.080	6.638	404	704	2.062	5.178	44	25.158	
Personal remunerat equivalent a jornada completa	55.089	57.715	6.833	4.352	14.589	23.834	464	178.570	
Hores treballades del personal remunerat	24.951	68.233	11.706	7.256	24.798	36.824	745	264.993	

Font: IBESTAT, a partir de dades de l'INE. IBESTAT (2022). Enquesta anual de serveis. Disponible a: https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/0eaa64a3-66ae-4474-97ea-a0b75f6dd9a8/309ce478-45ef-4c61-b11d-6caba5136976/ca/1250001_TU01.px (Accedit: 18 juliol 2022)

Unitat: Nombre de persones i milers d'hores.